

Dagsordenspunkt 9	Cover – Annoncering: Omstilling til levende og bæredygtige bymidter	Bilag 9.1
<p>Kort sagsfremstilling</p>	<p>Formål Indstillingsudvalget for bæredygtig byudvikling skal tage stilling til annonceringen af 100 mio. kr. til en indsats målrettet omstilling til levende og bæredygtige bymidter.</p> <p>Baggrund Regionalfondens prioritet 4 ”Levende og bæredygtige bymidter” omfatter ca. 140 mio. kr., der skal udmøntes inden for fire indsatstyper (se bilag 5.1). Jf. udmøntningsplanen (bilag 6.2) lægges der op til, at 100 mio. kr. udbydes i en annoncering målrettet fysisk omstilling og virksomheds-/kompetenceudvikling. Herudover er det i denne annoncering muligt at søge om støtte til facilitering og etablering af formelle privat-offentlige bysamarbejder. I den anden annoncering, der behandles under pkt. 8, kan der søges midler til udarbejdelse af strategier og facilitering af bysamarbejder (i alt 15 mio. kr.).</p> <p>Målgruppe Målgruppen for indsatsen er kommuner, men den udviklede bystrategi skal bidrage til at styrke indtjeningsmulighederne for SMV’er, herunder enkeltmandsvirksomheder, i bymidter. Det omfatter detailhandel, serviceerhverv og liberale erhverv i bymidterne i byer mellem 4.000 og 20.000 indbyggere, og byer med over 20.000 indbyggere, der kan dokumentere tilsvarende udfordringer med tomme butikslokaler og faldende omsætning.</p> <p>Indhold Mange små og mellemstore bymidter i Danmark er udfordrede på at fastholde butiksubuddet og andre funktioner, der tidligere var en integreret del af bymidten. Konsekvenserne af de aktuelle udfordringer er, at der skal tænkes i nye baner for at sikre levende, attraktive og meningsfulde bymiljøer. Formålet med indsatsen er således at støtte projekter, der bidrager til at omstille bymidter i hele Danmark. Kun kommuner kan søge om midler fra annonceringen.</p> <p>Kommuner kan søge midler til fysisk omstilling af en bymidte og virksomheds-/kompetenceudvikling af bymidteerhvervene. For at sikre at støttede projekter bidrager til en reel transformation af bymidten, skal projekterne både indeholde fysisk omstilling og virksomheds-/kompetenceudvikling. Herudover kan der søges om midler til at facilitere etablering af nye eller eksisterende bysamarbejder. Støttede projekter skal være målrettet én bymidte. Virksomheds-/kompetenceudvikling kan gennemføres i flere byer og kommuner i samme projekt.</p> <p><u>Den fysiske omstilling</u> skal overvejende foregå i én bymidte og have strukturel betydning for bymidten. Den fysiske omstilling af anlæg/faciliteter skal bidrage til at skabe et samlende byrum med fokus på et bæredygtigt miljø, klimatilpasning, grønne områder og et bæredygtigt byliv. Muligheden for at søge om midler til fysisk omstilling af bymidten inkluderer både støtte til etablering af nye faciliteter og transformering af eksisterende bygningsmasse og anlæg i bymidten.</p> <p><u>Virksomheds-/kompetenceudvikling af bymidteerhvervene</u> skal tage afsæt i aktiviteter, der enten udvikler nye, gerne bæredygtige, forretningsmodeller/planer for de deltagende virksomheder eller opdaterer eksisterende forretningsmodeller/planer. Herigennem skal det afdækkes, hvilke konkrete virksomheds- og kompetenceudviklingsbehov de enkelte virksomheder har. Afdækningen foretages mhp. tilrettelæggelse og gennemførelse af håndholdte individuelle kompetenceudviklingsforløb og/eller kollektive forløb, der er målrettet virksomhedernes behov. Til aktiviteter vedrørende virksomheds- og kompetenceudvikling kan forskellige regionale eller landsdækkende aktører inddrages.</p>	

Det kan fx være som eksterne konsulenter eller som økonomiske partnere. Varetagelse af aktiviteter vedrørende virksomheds- og kompetenceudvikling skal ske inden for rammerne af lov om erhvervsfremme, herunder at der ikke er overlap mellem lokale erhvervsserviceaktiviteter og ydelser, der udbydes af erhvervshuse.

Facilitering og etablering af formelle privat-offentlige bysamarbejder kan fx være i form af kompetenceudviklingsforløb, konsulentbistand eller tidsbegrænset sekretariatsbetjening af erfaggrupper på tværs af kommuner.

Støtteberettigede udgiftstyper

Under annonceringen kan der gives støtte til projekters udgifter til løn hos projektpartnerne, ekstern konsulentbistand i forbindelse virksomheds-/kompetenceudvikling og køb af anlæg, maskiner, udstyr, bygninger og jord i relation til den fysisk omstilling i bymidten. Derudover kan annonceringen give støtte til forskellige andre udgifter med relevans for projektgennemførelsen som fx revision, evaluering, annoncering og rejser, kost og logi.

Indstillingsudvalgets strategiske handlerum

Indstillingsudvalget skal beslutte, hvordan bestemte krav til ansøgere skal være defineret og fastsætte indhold og vægtning af udvælgelseskriterier. I det følgende beskrives indstillingsudvalgets strategiske handlerum i form af en række beslutningspunkter. Sekretariatets oplæg fremgår under hvert beslutningspunkt. Indstillingsudvalget skal drøfte om sekretariatets oplæg skal følges eller ændres.

Fastsættelsen af krav og udvælgelseskriterier til annonceringen skal sikre, at støttede projekter falder indenfor rammerne af byprioriteten i regionalfondsprogrammet. Krav og udvælgelseskriterier kan således ikke være i modstrid med rammerne i regionalfondsprogrammet. Indenfor nedenstående seks beslutningspunkter har udvalget et forholdsvis bredt handlerum. I fastsættelsen af krav vedr. minimumsbeløb til fysisk omstilling skal udvalget være opmærksom på, at et højt minimumsbeløb vil udfordre opfyldelsen af programmets måltal for støttede virksomheder og SMV-personale. Derudover er det et krav i regionalfondsprogrammet, at bymidter, der får midler til fysisk omstilling og virksomheds-/kompetenceudvikling, har en bystrategi. Ligeledes er det ikke muligt at støtte byer med under 4.000 indbyggere.

Minimumsbudget

Sekretariatet lægger op til, at annonceringen indeholder krav om et minimumsbudget på 10 mio. kr. pr. ansøgning. Støtteprocenten er 60 pct. for projekter i Region Sjælland og 40 pct. for projekter i øvrige regioner. Det må forventes, at ansøgere søger den maksimale mulige støtteprocent. Hermed vil et minimumsbudget indebære, at de mindste ansøgte støttebeløb bliver 6 mio. kr. for projekter i Region Sjælland og 4 mio. kr. for projekter i øvrige regioner.

Fastsættelsen af niveauet for minimumsbudgettet er en afvejning mellem 1) hensynet til at støtte projekter med en størrelse, der reelt kan omstille en bymidte og 2) hensynet til, at midlerne kan komme flere bymidter til gode. Et minimumsbudget på 10 mio. kr. øger sandsynligheden for, at de projekter, der støttes, bidrager til en strukturel omstilling i de pågældende bymidter. Med et krav om at fysisk omstilling skal indgå i projektet, og at op til 30 pct. af midlerne i et projekt kan gå til fysisk omstilling (se afsnit om maks. budgetandel til fysisk omstilling), vil et minimumsbudget på 10 mio. kr. give mulighed for, at 3 mio. kr. går til fysisk omstilling.

Maksimalt støttebeløb

Sekretariatet lægger op til, at annonceringen indeholder krav om et maks. støttebeløb på 20 mio. kr. pr. ansøgning. Loftet skal sikre, at midlerne til omstilling af bymidter kan komme flere bymidter til gavn. Hermed øges sandsynligheden for en geografisk balanceret udmøntning. Uden et maks. støttebeløb eksisterer der en risiko for, at

ansøgninger, der søger om et stort støttebeløb og indstilles til tilsagn vil tage en markant del af midlerne. I teorien vil én ansøgning kunne få alle annonceringens midler, hvis ansøgningen opnår den højeste score blandt modtagne ansøgninger, såfremt der ikke er et maks. støttebeløb.

Et maks. støttebeløb sætter et loft over støtten fra Regionalfondens, men ikke et loft over det samlede budget for de ansøgninger, der støttes. F.eks. kan et projekt med et samlet budget på 90 mio. kr. opnå tilsagn, så længe der maks. søges om støtte på 20 mio. kr. Med en økonomisk ramme i annonceringen på 100 mio. kr. vil et maks. støttebeløb på 20 mio. kr. betyde, at mindst fem projekter støttes.

Maks. budgetandel til fysisk omstilling og koncentration til én bymidte

Regionalfondsprogrammet sætter ikke krav til, hvordan midlerne til bymidter skal fordeles mellem de forskellige indsatsstyper. Regionalfondsprogrammet er bl.a. skrevet med afsæt i *Partnerskab for levende bymidters* anbefaling om, at bymidterne i de mindre og mellemstore byer skal udvikles til at være multifunktionelle aktivitets- og mødesteder, hvis de skal overleve. Skal annonceringen bidrage til denne transformation skal støttede projekter indeholde fysisk omstilling.

Samtidig sætter indikatorerne for byprioriteten i regionalfondsprogrammet en ramme for, hvordan midlerne kan udmøntes. Jf. bilag 6.3 er centrale indikatorer for byprioriteten 1) antallet af virksomheder, der støttes og 2) antallet af SMV-personale, der opkvalificeres. Måltallene på disse indikatorer kan kun realiseres, hvis en tilstrækkelig del af byprioritetens midler anvendes til virksomheds- og kompetenceudvikling.

Sekretariatet lægger op til, at der i budgettet til hvert projekt skal afsættes midler til fysisk omstilling af én og samme bymidte. Kravet øger sandsynligheden for, at projekterne bidrager til en reel fysisk transformation af bymidten. Der kan dog maks. afsættes 30 pct. til aktiviteter vedr. fysisk omstilling. Maks. beløbet er indsat for at sikre, at støttede projekter også bidrager til ovennævnte programfastsatte måltal og dermed sikre, at Danmark udmønter midlerne i overensstemmelse med det af EU-Kommissionen godkendte program.

Krav til bystrategier for byerne i et projekt

Det er et krav i regionalfondsprogrammet, at bymidter der får midler til fysisk omstilling og virksomheds- og kompetenceudvikling skal have en bystrategi. Programmet indeholder dog ingen krav til, hvad en bystrategi skal indeholde, eller hvor aktuel den er.

Sekretariatet lægger ikke op til, at der skal stilles indholdsmæssige krav til en strategi. Sekretariatet vurderer, at en binær opfyldelse af indholdsmæssige krav kan være udfordrende at bedømme. For at sikre relevansen af en bystrategi lægger sekretariatet op til, at støttede projekter skal have en bystrategi, der er maks. 4 år gammel. Indstillingsudvalget skal beslutte om denne grænse skal fjernes eller justeres. Vælger indstillingsudvalget at medtage ældre strategier, er der vigtigt at ansøger kan sikre og dokumentere, at strategien fortsat er relevant og har opbakning, både politisk og lokalt.

Sekretariatet lægger desuden op til, at en bys strategiske grundlag skal indgå i bedømmelsen af ansøgninger, jf. udvælgelseskriteriet "bystrategisk grundlag" der er uddybet i bilag 10.2. Annoncering vedr. 'Omstilling til levende og bæredygtige bymidter'.

Indsnævring af målgruppe

I regionalfondsprogrammet er indsatsens målgruppe angivet til at være byer med mellem 4.000 og 20.000 indbyggere. Herudover kan byer med mere end 20.000 indbyggere være målområde for støtte, hvis de oplever udfordringer i samme grad som

de mindre byer, fx med hensyn til tomme lokaler, faldende omsætning i butikkerne eller faldende kundestrøm i bymidten. Eftersom der er 122 byer i målgruppen 4.000 til 20.000 indbyggere (baseret på tal fra Danmarks Statistik pr. 1. januar 2024) er vurderingen, at der er tilstrækkelig med potentielle ansøgere til midlerne. Sekretariatet anbefaler således udvalget at indsnævre målgruppen, så byer med over 20.000 indbyggere ikke kan søge midler i puljen. Målgruppen kan indsnævres, så længe den fastsatte målgruppe holdes inden for de rammer regionalfondsprogrammet fastsætter. Målgruppen kan ikke udvides til at inkludere byer under 4.000 indbyggere.

Udvælgelseskriterier

Udvælgelsen af ansøgninger til tilsagn sker via bedømmelse af indkomne ansøgninger på en række udvælgelseskriterier. Hvert udvælgelseskriterie tildeles en vægt, der indgår i beregningen af et projekts samlede score. Indstillingsudvalget fastlægger udvælgelseskriterier og deres vægtning.

Sekretariatet lægger op til at følgende udvælgelseskriterier anvendes (vægte i parentes):

1. Bystrategisk grundlag (15 pct.)
2. Fysisk omstilling af bymidten (30 pct.)
3. Virksomheds- og kompetenceudvikling af bymidteerhverv (30 pct.)
4. Projektorganisering og bysamarbejder (25 pct.)

Ovenstående fire udvælgelseskriterier foreslås med afsæt i rammerne i regionalfondsprogrammet og sekretariatets erfaringer fra dialog med kommuner og øvrige interessenter. Skal regionalfondsmidlerne skabe en varig effekt, er det vurderingen, at midlerne skal tildeles bymidter, hvor der er sandsynlighed for en strukturel transformation. En strukturel transformation af en bymidte kræver et stærkt strategisk grundlag, politisk opbakning og lokalt ejerskab. Derfor indgår bystrategisk grundlag som et udvælgelseskriterie, der vægter 15 pct.

Regionalfondsprogrammet lægger, ligesom Partnerskab for levende bymidter, op til at støtte helhedsorienterede indsatser i bymidterne, dvs. indsatser der både indeholder fysisk omstilling og en styrkelse af det lokale erhvervsliv. I annonceringen sættes der således krav om, at et projekt skal indeholde begge dele. I udvælgelseskriterierne er dette ligeledes afspejlet ved at fysisk omstilling og virksomheds- og kompetenceudvikling af bymidteerhverv vægter 30 pct. hver. En varig effekt i bymidterne kan derudover sandsynliggøres ved, at støttede projekter igangsætter eller styrker eksisterende privat-offentlige bymidtesamarbejder. Det er samtidig sekretariatets erfaring, at en effektiv projektgennemførelse er betinget af en solid og kompetent projektledelse. Projektorganisering og bysamarbejder vægter derfor 25 pct.

Under hvert udvælgelseskriterie er der beskrevet elementer, der lægges vægt på. Disse elementer tydeliggør indholdet af udvælgelseskriterierne. De foreslåede udvælgelseskriterier afspejler indholdet af byprioriteten i regionalfondsprogrammet og fremhæver centrale elementer i programmet, som støttede projekter skal bidrage til.

Udvælgelseskriterierne kan findes i tabel 1 i bilag 9.2. *Annoncering vedr. Omstilling til levende og bæredygtige bymidter.*

Indstilling

Det indstilles, at indstillingsudvalget:

- Drøfter og fastsætter minimumsbudgettet for projekter
- Drøfter og fastsætter det maksimale støttebeløb pr. projekt
- Drøfter og fastsætter maksimums budgetandel til aktiviteter vedr. fysisk omstilling
- Drøfter og fastsætter krav til bystrategierne i byer, der kan modtage støtte
- Drøfter og evt. præciserer annonceringens målgruppe
- Drøfter og fastsætter udvælgelseskriterier og deres vægtning

	• Godkender annonceringen til omstilling til levende og bæredygtige bymidter for i alt 100 mio. kr. fra regionalfondsprogrammet.